

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
3-ilova

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TIBBIYOT XODIMLARINING KASBIY MALAKASINI RIVOJLANTIRISH MARKAZI

**“KEKSA VA KEKSA YOSHDAGI BEMORLARNING YIQILISHI”
NOZOLOGIYASI BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTLAR**

TOSHKENT 2025

«KELISHILGAN»
Tibbiyot xodimlarining kasbiy
malakasini rivojlanish markazi
direktori
Professor X.A. Akilov

“ _____ ” 2025 yil

“KEKSA VA KEKSA YOSHDAGI BEMORLARNING YIQILISHI NOZOLOGIYASI BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTLAR

**“KEKSA VA KEKSA YOSHDAGI BEMORLARNING YIQILISHI”
NOZOLOGIYASI BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTLARI**

TOSHKENT 2025

KEKSA VA KEKSA YOSHDAGI BEMORLARNING YIQILISHI NOZOLOGIYASI BO'YICHA MILLIY KLINIK STANDARTI

TASHXISLASH VA DAVOLASHGA MA'SUL MUTAXASSISLAR NOMI

XKT-10/11 bo'yicha kodlanishi:	Nozologik shakli	Nozologiya bo'yicha ambulator sharoitda tashxislash bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar		Nozologiya bo'yicha statsionar sharoitda tashxislash va davolash bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar	
		Asosiy mutaxassis	Qo'shimcha mutaxassislar	Asosiy mutaxassis	Qo'shimcha mutaxassislar
R54 (XKT-10)	Q'ARILIK Keksalik Psixoz bilan bog'liq' bo'lmagan q'arilik yoshi Psixoz bilan bog'liq' bo'lmagan keksalik: Keksalik <ul style="list-style-type: none"> • asteniya • zaiflik Istisno: q'arilik psixozi (F03)	OSH	Kardiolog, terapevt, endokrinolog, nevropatolog, travmatolog, psixiatr	terapevt, nevropatolog	Kardiolog, endokrinolog, travmatolog
MG2A (XKT-11)	Q'arish bilan bog'liq' ichki q'uvvatning pasayishi Q'o'shimchalar Psixozsiz kechayotgan q'arilik Istisnolar Keksalik demantsiyasi (6D80-6D8Z)		Kardiolog, terapevt, endokrinolog, nevropatolog, travmatolog, psixiatr	terapevt, nevropatolog	Kardiolog, endokrinolog, travmatolog

KEKSA VA KEKSA YOSHDA GI BEMORLARNING YIQILISHI

NOZOLOGIYASI BO'YICHA REJALI TASHXISLASH, DAVOLASH, REABILITATSIYA va DISPANSERIZATSIYA TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Asosiy mutaxassis (shifokor) maslahati	1. T Izoh: bbiy ko'rik (havf omillarini aniq'lash)	+	+	+	+		3 oyda btr martta, yilda 4 marta	Tibbiy ko'rik davrida yilda kamida 1 marta; – Kasallik bo'yicha murojaat bo'lganida 1 marta va ko'rsatma bo'lganida
	2. SHikoyati va anamnez (kasallik va hayot anamnezi)	+	+	+	+			
	3. Ob'ektiv ko'rik <ul style="list-style-type: none"> • Havf omillarini bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar • Kompleks geriatrik baxolash 	+	+	+	+			
	4. Fizikal va klinik tekshiruv	+	+	+	+			
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq') *bemorda q'o'shimcha boshq'a yoki yondosh kasalliklari aniq'langan holatda, ko'rsatmaga muvofiq' Milliy klinik protokollarda keltirilgan boshq'a tegishli tor doirasidagi mutaxassislarning ko'rigi o'tkazilishi talab etiladi; - kasallikni asoratlangan holatida murojaat bo'lsa va/yoki aniq'lansa, bemor holatiga q'arab shifoxonaga statsionar davoga va/yoki jarroxlik amaliyotini o'tkazish uchun yo'naltiriladi.								
Mutaxassis (shifokor) maslahati (q'o'shimcha)	Terapevt		+	+	+	+	ko'rsatkichlarga ko'ra	
	Kardiolog		+	+	+	+		
	Nevropatolog		+	+	+	+		
	Endokrinolog		+	+	+	+		
	Oftalmolog		+	+	+	+		
	Tibbiy psixolog		+	+	+	+		
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq')								
Asosiy	1. Q'onning umumiy	+	+	+	+	+	3 oyda btr	Tibbiy

laborator tekshiruvlar	(klinik) tahlili						martta, yilda 4 marta	ko'rik davrida yilda kamida 1 marta; – Kasallik bo'yicha murojaat bo'lganida 1 marta va ko'rsatma bo'lganida
	2. Siydikning umumiy (klinik) tahlili	+	+	+	+	+		
	3. Kreatinin, TTG, umumiy oq'sil va albumin, vitamin 25(ON)D3		+	+	+	+		
Izoh: birlamchi murojaat q'ilingan shifokor tomonidan laborator tekshiruvlarni o'tkazilishi talab etiladi, keyingi darajaga tor mutaxassislar ko'rigiga shu tahlillar natijalari yo'naltiriladi. Laborator tekshiruvni takroriy o'tkazilishi, tor mutaxassis yoki statsionar davolanish jarayonida ko'rsatma bo'lganidagina o'tkaziladi.								
Q'o'shimcha laborator tekshiruvlar	Q'o'shimcha: Bemorni konsultatsiya q'ilishda yondosh kasalliklari aniq'lansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiq'ib mavjud laborator tekshiruvlari o'tkaziladi.	+	+	+	+	+	3 oyda bir martta, yilda 4 marta	Tibbiy ko'rik davrida yilda kamida 1 marta; – Kasallik
Izoh: birlamchi murojaat q'ilingan shifokor tomonidan laborator tekshiruvlarni o'tkazilishi talab etiladi, keyingi darajaga tor mutaxassislar ko'rigiga shu tahlillar natijalari yo'naltiriladi. Laborator tekshiruvni takroriy o'tkazilishi, tor mutaxassis yoki statsionar davolanish jarayonida ko'rsatma bo'lganidagina o'tkaziladi.								
Asosiy instrumental tekshiruvlar	1. Buyrak va jigar UTT	+	+	+	+	+	bir martadan kam emas	Tibbiy ko'rik davrida yilda kamida 1 marta; – Kasallik bo'yicha murojaat bo'lganida 1 marta va ko'rsatma bo'lganida
	2. EKG, ExoKG		+	+	+	+		
	3. Rentgenografiya		+	+	+	+		

Izoh: birlamchi murojaat q'ilingan shifokor tomonidan laborator tekshiruvlarni o'tkazilishi talab etiladi, keyingi darajaga tor mutaxassislar ko'rigiga shu tahlillar natijalari yo'naltiriladi. Laborator tekshiruvni takroriy o'tkazilishi, tor mutaxassis yoki statsionar davolanish jarayonida ko'rsatma bo'lganidagina o'tkaziladi.

Q'o'shimcha instrumental tekshiruvlar	MRT				+	+	ko'rsatmaga q'arab
	MSKT				+	+	
	Koronaroangiografiya				+	+	
	angiografiya				+	+	

Izoh: Bemorni konsultatsiya q'ilishda yondosh kasalliklari aniq'lansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiq'ib mavjud instrumental diagnostik tekshiruvlari o'tkaziladi. Instrumental diagnostik tekshiruvlar birlamchi murojaat q'ilingan shifokor tomonidan o'tkaziladi.

Agarda, boshq'a darajadagi tibbiyot muassasasida davolanishga ko'rsatma paydo bo'lsa, shu o'tkazilgan tekshiruv nusxalari bilan yo'naltiriladi.

Instrumental diagnostik tekshiruvni takroriy o'tkazilishi, tor mutaxassis yoki statsionar davolanish jarayonida ko'rsatma bo'lganidagina o'tkaziladi

STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA: ixtisoslashgan kardiologiya va geriatriya xizmati yo'q'ligi sababli uzoq' muddatli yordamga muhtoj bo'lgan shaxslar yashash joyidagi tibbiyot muassasalarida kuzatiladi. Sog'liq'ni saq'lash tizimida bunday tibbiyot muassasalari mavjud emas va uzoq' muddatli parvarishlash muassasalari "Saxovat" va "Muruvat" uylari ijtimoiy himoya Agentligi muassasalariga tegishli.

(MEDIKAMENTOZ DAVOLASH CHORA-TADBIRLARI)

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davo)		Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Dori-vositaning (xalq'aro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va q'o'llanilishi							
vitamin D - 25(ON)D (Kaltsiferol)	400-600 ME ichishga	+	+	+	+	+	400-600 ME	4000 – 8000 ME
Teriparatid*	20 mkg 1 kun/marta t/o			+	+	+	20 mkg 1 kun/marta t/o	10 000 mkg/18 oy
Atsetilsalitsil kislotasi	75–100 mg/kun tab. ichishga	+	+	+	+	+	250 mg	750– 1000 mg
Klopidogrel	75 mg/kun tab. ichishga			+	+	+	100 mg	500-1500 mg
Kogitum	25 mg/1 ml ichishga suroq'lik	+	+	+	+	+	75 mg/30 ml	750 mg/300 ml
Ladasten	50-100 mg tab. ichishga	+	+	+	+	+	100-200 mg	1400- 2800 mg
Meldoniy	250-500 mg tab ichishga		+	+	+	+	1000-2000 mg	10000- 20000 mg
Pantokrin	ovq'atdan 30 min oldin, 1- 2 ml t/o yoki m/o. 2-3 marta/kuniga 2-3 hafta davomida.	+	+	+	+	+	3-6 ml	40-120 ml

Izoh: * bemorda q'o'shimcha boshq'a yoki yondosh kasalliklari aniqlangan holatda, ko'rsatmaga muvofiq **Milliy klinik protokollarda keltirilgan** boshq'a tegishli tor doirasidagi mutaxassislarning ko'rigi o'tkazilishi talab etiladi;

KEKSA VA KEKSA YOSHDAGI BEMORLARNING YIQILISHI NOZOLOGIYA BO'YICHA JARROXLIQ' AMALIYOTI

Jarroxliq' amaliyotini o'tkazish jarayoni	Jarroxlik amaliyoti/ tibbiy aralashuv/ muolaja nomi	Ambulator bo'g'in muassasalari				Davolash muddat-lari	Statsionar bo'g'in muassasalari					Davolash muddat-lari
		OSHP	OP	KTMP	Viloyat/shahar dispanserlari		TTB/SHTB	SHahar/tuman klinik shifoxonasi	Viloyat ko'p tarmq'oli shifoxonasi	Viloyat markazlari	Respublika markazlari	
Jarroxlik amaliyotiga bemorni tayyorlash		q'o'llanilmaydi					Jarroxlik o'tkaziladigan bemorni tayyorgarligi					
Mazkur nozologiyada o'tkaziladigan jarroxliq' amaliyoti yoki tibbiy muolaja		q'o'llanilmaydi					O'tkaziladigan jarroxlik turini nomi q'anday o'tkazilishi bosq'ichlari yoritiladi					
Jarroxlik amaliyotidan keyingi parvarish yoki reanimatsion muolajalar		q'o'llanilmaydi					Jarroxlik amaliyoti o'tkaziladigan bemorga ko'rsatilgan reanimatsion tadbirlar keltiriladi (muolaja, dori vositalari va zarur bo'ladigan tibbiy texnika, tibbiy anjolimlari)					
Jarroxlik amaliyotidan keyingi parvarish yoki reanimatsion muolajalar		q'o'llanilmaydi					Jarroxlik amaliyotidan keyingi reanimatsion tadbirlar yoritiladi					

Bemorlarni reanimatsiya/intensiv palatadan somatik kasalliklar bo'limiga o'tkazish va/yoki boshq'a stasionarga ko'chirish va/yoki stasionardan chiq'arish uchun ko'rsatmalar:

1. Umumiy ahvoli q'onliq'arli holatda;
2. Kasallikning klinik kompensatsiya bosq'ichiga o'tishi;
3. Jarrohlik amaliyotidan so'ng asoratlarni yo'q'ligi;

(OVQATLANISH REJIMI/DIYETA)

Ovq'atlanish tartibi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
Parhez stoli va uning davomiyligi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
1. Parhez (9,10,12)	+	+	+	+	+

(DISPANSERIZATSIYA)

(SOG'LOM KONTINGENT DISPANSERIZATSIYASI/"D" NAZORATGA OLINGAN BEMOR DISPANSERIZATSIYASI)

Bemorni davodan keyingi dispanser nazorati va sog'lomlashtirilishi												
	Nomi	Ambulator bo'g'in muassasalari					Statsionar bo'g'in muassasalari					
		OSHP	OP	KTMP	Viloyat/shahar dispanserlari	Davolash muddatlari /shifokorlar xarakati	TTB/SHTB	SHahar/tuman klinik shifoxonasi	Viloyat ko'p tarmq'oli shifoxonasi	Viloyat markazlari	Respublika markazlari	Davolash muddatlari/ shifokor xarakati
Statsionardan keyingi kuzatuv va Dispanser nazorati	SHifokorning klinik va fizikal tekshiruvlari	OSH	1. OSH 2. Kardiolog 3. Terapevt		q'o'llanilmaydi	1. Birlamchi shifoxonada davolanib chiq'q'andan so'ng 1-3 oy davomida shifokor nazorati. 2. Surunkali shaklga o'tsa 1-chi yil har 3 oyda, keyingi yillar yilda 2 marta(baxor va kuzda) "D" nazorati o'tkaziladi. 3. Yilda 2 martava ko'rsatmaga	+	+	+			"D" nazoratda turgan keksa yoshli bemorlarda kasallik xuruji kuzatilganida yilda kamida 1 marta statsionar davo o'tkazish

	o'tkaziladigan laborator tekshiruvlar	OS H	1. OSH 2. Kardiolog 3. Terapevt	q'o'llanilmaydi	muvofig' klinik, fizikal, laborator, tekshiruvlarni o'tkazish. 4. Yilda 1 marta instrumental (EFGDS) o'tkaziladi. 5. Ko'rsatmaga muvofig' boshq'a tor mutaxassislar ko'ruvi va q'o'shimcha tekshiruvlar o'tkazish. 6. Kasallik retsi-divi yoki asoratlangan holatida yo'llanma asosida statsionar davoga yoborish.				+	+	Q'o'shimcha maxsus bo'lgan klinik laborator tekshirish usullar ixtisoslashtirilgan markazlarda olib boriladi	
	o'tkaziladigan instrumental tekshiruvlar	OS H	1. OSH 2. Kardiolog 3. Terapevt	q'o'llanilmaydi								
	nomedikamentoz davo	OS H	1. OSH 2. Kardiolog 3. Terapevt	q'o'llanilmaydi								
	Medikamentoz davo	OS H	1. OSH 2. Kardiolog 3. Terapevt	q'o'llanilmaydi								

Izoh:*Q'o'shimcha yondosh kasalliklari aniq'langanida boshq'a tor mutaxassislari, fizikal, klinik, laborator va instrumental tekshiruvlar o'tkazilishi mumkin